

EL PAÍS VALENCIÀ

ANY I • NÚM. 1

Oficines: POETA QUINTANA, 7

VALÈNCIA 18 DE MAIG 1935

PREU: 15 CÈNTIMS

PERIÒDIC D' ESQUERRA VALENCIANISTA

Valencianistes i republicans

Heus ací la nostra significació. Heus ací el nostre programa...

Cal, però, definir sense eufemismes hiperbòlics, quin concepte i quin contingut fonamenten la nostra posició dins del camp patriòtic del nostre valencianisme i quin matís ha d'inspirar la nostra actitud front als problemes socials en els indrets del nostre país, en la política espanyola, i arreu el panorama prolífic i universal de la lluita econòmica, que ha fet dels Estats actuals formidables reductes per a la defensa d'una classe dels homens, brigades disciplinàries, forces de xoc al servei de racials oligarques e injustes preponderàncies.

Com a valencianistes, la més ampla concepció totalitària de la nostra personalitat històrica, amb llurs singulars característiques geogràfiques, econòmiques i espirituals, que defensarem amb ferma voluntat i leal sacrifici, baix una sola bandera: «VALENCIA, PER ALS VALENCIANS»...

Combatrem als que, per feblesa en les conviccions o manca de sinceritat, tracten d'enganyar el poble, esvaint o falsejant el crit de «PAU, JUSTÍCIA I GERMANIA» dels nostres revolucionaris del segle XVI, admirables precursors del daler redempcionista que inspira i anima les gestes maravoloses del segle actual.

Per çò, a més dels principis democràtics (característics del nostre país) i que semblen vinculats a l'esperit del 14 d'Abril no oblidarem la lliçó sagnant i allisonadora del 6 d'Octubre, amb la horrible magnitud de llur tragèdia, però, amb la convicció d'un anhel d'avenç social, front a la demagògia imperdonable d'uns partits, o d'uns interessos.

Deslligats de tota disciplina de partit, estem al servei de tots els patriotes d'esquerra i al de tots aquells que, desenrollant llurs activitats al nostre país, signifiquen una coincidència en lo polític i en lo social.

Fins ací, la nostra declaració de principis, que ajustarem a la claredat per norma, i per conducta, la rectitud...

14 D'ABRIL-6 D'OCTUBRE

ASTÚRIES-CATALUNYA

En celebrar en el mes prop passat el quart aniversari de la revolució recordant aquella explosió joiosa i inconscient d'optimisme i esperança en què la ciutadania veia un pervindre que fàcilment havia de satisfer els anhels de justícia apagant la sed d'ella que era afany de les ànimes rebels, neguitoses i creadores, hem observat que el 14 d'Abril és ja del domini de la Història. Va adquirint la perspectiva exemplar de la República del 73, la categoria d'experiència allisonadora. Es deu celebrar com una fetxa natalícia, més ja no deu preocupar. El 14 d'Abril és un símbol però, ja no pot ésser un programa.

La observació i l'anàlisi subjectiu ens explica perquè en el quart aniversari de la República, s'han produït menys entusiasmes que atres anys pel 14 d'Abril tot i éssent indiscutible i evidentíssima la gran reacció republicana d'esquerres que ve produint-se. Quelcom s'havia produït en la vida de la República capaç de remoure la nostra concepció inquisitiva del sentiment i les sensacions de la nostra ànima en evocar la fetxa gloriosa del quart aniversari. Quelcom en fi, que ens ha des-

cobert mutacions en la marxa dels destins d'un poble que pugna per retrobar-se. El moviment, l'entusiasme, la fé de les masses esquerranes en el 14 d'Abril ha estat esperançador, però estem segurs que en els republicans del quart aniversari, no era el 14 d'Abril la fetxa més persistent i preferent; una altra fetxa era a les consciències amb rang de preocupació, esta fetxa és el 6 d'Octubre.

El 6 d'Octubre, fetxa que és preocupació, fetxa que explica l'ansietat latent en el subconscient ancestral dels pobles espanyols, ansietat que, insatisfeta sempre per les oligarquies autàrquiques que han caracteritzat i caracterisen l'Estat espanyol, produeixen la desorientació i l'anarquia.

Les pàgines arrancades de la revolució asturiana ens trauen a la llum, perquè ens l'ensenya descarnada amb tot el seu immens poderiment, la tragèdia que significa un dels grans problemes plantejats amb caràcter inajornable a l'Estat espanyol, a la República, que deu enfrontar-se i resoldre's amb breugedat: el problema social.

La incúcia explotació a l'ús de l'home i de la terra que escriuen

amb sang la història trágica tan aguda, tan crudel, tan injusta de l'obrer de les ciutats i del ruralisme. El viure morint dels homens d'esperit fort i de carn fluixa amb lluita contínua i desesperada contra la garra opressora del capitalisme urbà i territorial recolzat per una Església que diu sostindre's sobre bases doctrinals de redempció per la qual sofrí martiri, passió i mort un rabí de Galilea. La sed de justícia social que clamen les gèrnacions urbanes i rurals minades per malalties depauperants i consumtives per no copiar l'índex de mínima alimentació racional de vida que tan gran percentatge rendix als cementeris. Rendiment que l'Església vol callar i sotmés, conformista i humil, embellint-lo amb consells i prédiques pietoses per a profit de la plutocràcia i el capitalisme. No cal dir que Església, plutocràcia i capitalisme són una mateixa cosa en perfecta harmonia per a produir este dantesca panorama social.

Del pecat social morí la monarquia; del mateix pecat moriria la República i, els que bé la volem, hem de treballar per a evitar-li un paregut fi.

Enfrontar i resoldre el problema social simultanejant-lo, per a consolidar-lo amb el problema polític relacionat amb l'estructura de l'Estat, i acomodant-lo a la realitat nacional dels pobles espanyols prescindint o suprimint tots els obstacles que s'oposen a la seua resolució, deu ser la norma republicana.

Així com el 6 d'Octubre en Astúries ens mostra amb tota claredat el problema social, el 6 d'Octubre en Catalunya diseca el cos mort de la tradició unitarista d'Astúries i Borbons, exponents ambdós, de la decadència totalitèria de l'Estat espanyol.

Des del segle XV que comença l'unitarisme tot son fracaso per a l'Espanya catòlica que construeixen Ferran i Isabel amb el jou de la Inquisició. Fracasa la conquesta cristiana d'Àfrica, daler del Cardenal Cisneros per a castigar la invasió mahometana de la Península. Fracasa l'Imperi europeu hispanocatólic imaginat per Carles V i Felip II. Es separa Portugal. Es perd Gibraltar per Felip V. L'Imperi colonial desapareix. Després de l'enderrocament de la Comandància de Melilla amb 18 milers de morts s'escau en el perill que les potències europees signants del *pacte d'Alger* ens lleven el protectorat del Marroc per incapacitat manifesta. ¿Hem de seguir amb l'erro tradicional?

Els partits imperialistes, classificant amb esta denominació a tots aquells que figuren en el sector de les dretes, fan dels segles XV i XVI espanyols i de la Contrarreforma un exemple històric. Nosatres fem un exemple històric dels segles XIII i XIV en què el País Valencià i atres pobles lliures peninsulars senten les bases d'una societat lliure i un dret social i moral que, segles més tard, havia d'imposar al món la revolució francesa.

En la lluita política de dos nacionalismes la que esdevé en l'actualitat política espanyola. Dos nacionalismes front a front:

el nacionalisme imperialista, autocràtic i feixista que posa l'Estat front a les nacionalitats i el nacionalisme constructiu, respectuós amb les forces històriques i naturals que, afyllant les grans idees, aspira a fer de la República un aparell constitucional més perfecte que el de les monarquies, donant-li solidesa a les funcions humanes i socials, evitant la desorganització vital de l'Estat format per les diferents nacionalitats d'Ibèria.

Es l'aspiració dels pobles espanyols considerant la República en quant representa un progrés espiritual i es desterra definitivament el fanàtic tradicionalisme ibèric implantant una moral nova on es conree la llavor d'un món distint, tan en les relacions socials com en el concepte de Nació i Estat. Este concepte imposa el reconeixement i conreu de les diferents nacionalitats peninsulars, únic camí per a què Espanya es retrobe.

I açò, que és possible amb la constitució vigent, es combatit a sang i foc pels partits imperialistes, és a dir de dreta, partits que, sense eufemismes, són el càncer corruptor d'Espanya fa quatre segles.

L'afany dels partits de dreta per a revisar la Constitució, no és atre que tancar les vies legals per al retrobament d'Espanya. Volen allò que ells diuen «seguir la Història de España», la seua història, clar està. Quan les esquerres s'oposen a la revisió ho fan pel convenciment que en els preceptes constitucionals es consignen els principis capaços de començar l'obra reconstructora i progressiva, possibilitant l'existència de les nacionalitats que formen l'Estat espanyol, per tal que aquestes ressolgueren llurs particulars problemes socials com ja estava camí de resoldre'ls Catalunya autònoma.

Un símbol: el 14 d'Abril. Una preocupació: el 6 d'Octubre.

Dos exemples: Astúries, Catalunya...

F. BLANC I MIRÓ

El procés de liquidació del feudalisme i del desenrotll del capitalisme, constituïx, tanmateix, el de la formació de les nacionalitats.

LENIN

DE LA NOSTRA HISTÒRIA

EL RÉGIM MUNICIPAL

Sovint hem pogut oir com algú, en referir-se al nostre moviment valencianista, ha dit: «Els valencianistes són reaccionaris; els valencianistes volen fer-nos tornar a l'estat de segles en darrere, als tems del feudalisme, en qué els ciutadans no tenien cap dret». Res més inexacte que esta afirmació; els autèntics valencianistes, que volen la llibertat col·lectiva del poble, hem de voler així mateix la llibertat individual, i en els nostres desitjos de superació democràtica mirem sempre al davant, anem més a l'avantguarda que molts atres, que titolant-se liberals estan conformes i encara aspiren a un imperialisme centralista.

Peró no obstant, els valencianistes hem de girar moltes vegades la vista cap a la nostra història, perquè en ella trobem nombroses ensenyances, nombroses lliçons. Els temps en qué el País Valencià era lliure ens mostren molts fets el desenrotllament, i les conseqüències dels quals, ens poden aprofitar conèixer.

I principalment podem aprendre molt de l'organització que en aquelles èpoques tenia el País en tots els aspectes. La nostra nació podia servir de model democràtic, i per això els valencianistes posem cura en l'estudi de la nostra història, per a aprofitar tot quant d'útil trobem, i que sortosament és abundant.

L'organització municipal és una de les coses que ens demostra com el País Valencià, en plena època feudal, es regia per unes normes tan liberals, que encara hui astorarien a algú.

Com a patró, digam-ne així, servia el municipi de la ciutat de Valencia, del qué el major o menor proporció n'eren reflexe els de les atres ciutats lliures. Per això ens referirem al de la capital del País.

CONSELL GENERAL

Es denominava així l'organisme que, representant als veïns, i constituït pels prohoms de la ciutat, homens bons de l'estapla, nomenava els que havien de regir i administrar. El formaven quatre consellers per cada una de les dotze parròquies, i quatre més per cada un dels oficis, els quals, en anar creant-se, ingresaven en el Consell. En 1283 eren quinze els gremis, i en 1526 arribaven ja a quarantacinc, per lo que fon necessari reduir a dos els consellers per cada ofici.

Els nobles i els militars, en principi, i durant molts anys, no tenien cap dret a intervindre ni en el Consell General ni en ningun càrrec, ja que les ciutats eren repúbliques lliures, amb una ampla autonomia.

ELS JURATS

Un privilegi de Jaume I, donat en 1245, disposava foren nomenats quatre jurats, ciutadans,

precissament, els quals ocupaven el càrrec amb caràcter obligatori durant un any i sense cap retribució. Estos jurats eren els que, elegits pel Consell General, i com una mena de delegats d'este, administraven i entenien en tots els afers de la governació, assessorats pels consellers, nomenant ells mateixos llurs successors, en finir el plaç del seu manament. Pere I, que tantes proves d'estimació donà al poble, va dictar en 1278, un privilegi segons el qual, era augmentat el nombre de jurats a sis, però va durar poc açó, puix que en 1283 tornaven a ser només quatre, per a augmentar-se de nou a sis l'any 1321, per privilegi de Jaume II.

JUSTÍCIES

Atre dels càrrecs era el de *justícia*, el qual realment, fon creat abans que els de jurats, puix la seua institució data de 1239 en qué Jaume I, a l'ensems que concedia una casa per a establir la Cort o tribunal i la presó, disposava el nomenament d'un magistrat popular, home bo, per a administrar justícia, renovant-se cada any. L'elecció del que havia d'ocupar este càrrec tenia que ser feta pels mateixos ciutadans, prohibint el privilegi reial, que el rei intervinguera per a res en el nomenament, encara que açó va ser reformat després amb la disposició que els jurats i prohoms elegiren a tres, d'entre els quals triava el rei qui havia de nomenar-se Justícia. Pere I va introduir una reforma, consistent en qué els jurats i quatre prohoms per parròquia elegiren a dotze ciutadans, honrats, cada u d'una parròquia, d'entre els que, per sorteig, se'n triaven tres, i d'ells el rei en nomenava un per al càrrec.

El Justícia, com el nom indica, era un jutge, que amb l'assessorament, en principi, d'un ciutadà honrat nomenat per cada parròquia, i també després per quatre designats per cada ofici, feia complir les lleis, tenint en compte lo que disposaven els furs.

Els nobles, igual que els demés ciutadans, estaven subjectes a l'autoritat d'este magistrat popular. Unicament quan es tractava de crims, als que corresponia pena de mort, s'havia d'enviar el procés, ja tramitat i acabat, al rei, per qué fallara i era tal l'autoritat per sobre els nobles, que abastava fins els delictes comesos encara fora del terme de la ciutat de Valencia. Per sobre el Justícia no havia més que el tribunal del Governador i únicament en recurs d'apel·lació.

El desenrotllament progressiu de la ciutat va originar que Jaume II, en 1307, disposara l'existència d'un ajudant, nomenat Justícia de trenta sous, per

a que entenguera en els afers d'esta quantia, que s'elevà després a cinquanta sous, i encara més tard a tres-cents; i en 1321 va ser necessari nomenar un Justícia per als assumptes civils i atre per als criminals.

MUSTAÇAF

L'atre càrrec municipal era el de *mustaçaf*, també ciutadà, encarregat de fer complir les ordenances i elegit de la mateixa forma que el Justícia. Les disposicions especials del Mustaçaf són conservades en el *Llibre* existent a l'Arxiu Municipal de Valencia, d'interessant i curiosíssim estudi.

Com hem anat exposant, els cavallers, militars i nobles no podien ocupar cap càrrec municipal, i açó, en l'època feudal, era tan extraordinari, que no cal remarcar-ho. Natural era, puix, que la noblesa s'esforçara en conseguir la derogació d'estos privilegis en favor del poble, i per fi en 1329, pogueren obtenir una intervenció en la vida de les ciutats; i en reunió de Corts s'acordà que, dels dos Justícies de Valencia, l'un fora cavaller, com també dos dels sis Jurats, i que per torn anyal alternaren un ciutadà i un cavaller en el càrrec de Mustaçaf. Així mateix entraren a formar part del Consell General quatre cavallers i quatre jurisconsultes. A canvi d'açó quedaren obligats els nobles a seguir l'host de la ciutat i a d'atres serveis municipals, i en cas de no fer-ho, perdien tots els drets d'intervenció en el governament. Però encara els rics-homens i barons quedaren exclosos d'ocupar càrrec fins l'any 1652.

EL RACIONAL I EL SÍNDIC

Ens resta nomenar el *Racional* i el *Sindic*, càrrecs creats amb posterioritat. El Racional examinava els comptes i exigia els crèdits de la ciutat; el Sindic intervenia en els plets defensant la cuminitat i feia les instàncies de les reclamacions. Ambdós càrrecs foren sempre ocupats per ciutadans.

ELS CATORZE PROHOMS DEL QUITAMENT

Completaven l'organització

municipal els *Catorze Prohoms del Quitament*—deu ciutadans i quatre cavallers—que començaren a actuar en 1412 i qual missió en principi era el quitament dels censos, però després autorisaven o no el gravament dels fons previa consulta dels Jurats i amb aprovació posterior del Consell General.

Este Consell General arribà a ampliar-se encara, molt posteriorment, amb quatre ciutadans honrats, dos notaris, dos mercaders i dos nobles. Els Jurats no tenien vot, però sí els de l'any anterior. En 1283 s'els donaren moltes atribucions sobre els Jurats.

BAIX "LAS LEYES DE CASTILLA"

L'organització municipal que hem exposat, va tindre, a través dels temps, algunes modificacions (sense variar la seua base) de les que prescindim en detalls per no allargar ja més este treball.

Finalment, en 1707, el primer Borbó, Felip V l'incendiari, per l'únic dret de la força, ens obligà a desfer-ho tot per a subjectar-nos al jou de «las leyes de Castilla».

JAUME VINATEA

AFAMATS ENTRESOLS DE TEIXITS

DEL

Carrer de la Sang, 6 i 8

Hem rebut importants partides de Llaneria, Panyeria i un gran assortit en Sederia Tot per a la temporada d'estiu, a preus quasi regalats.

Casa especialitzada en la fabricació de Senyeres valencianes i espanyoles. Confecció de Mosquiteres

Entresols del carrer de la Sang, 6 i 8 - Teléfono 16032

VALENCIA

US AFAITAREU PERFECTAMENT

AMB LES FULLES

ORIÓ

Vicent Sancho

Agent de Duanes
(Successor de M. Real Palanca)

Avinguda Blasco Ibáñez, 6 ... Teléfonos 14608 i 15489

Cavallet d'embarc, núm. 37 - Teléfono 30547

La República de les Lletres

Quaderns de literatura, art i política

Publicació trimestral

Direcció i Gerència: Ciril Amorós, 40

VALENCIA

MOVIMENT VALENCIANISTA

CAPITUL DE CONFERÈNCIES

AGRUPACIÓ VALENCIANISTA REPUBLICANA

Aquesta entitat i per mitjà de la seua Joventud, ha organitzat un curs de conferències assolint un èxit franc.

Han parlat: el President del Comitè Polític, senyor Enric Bastit, sobre *Funció Política de l'Agrupació Valencianista Republicana*. L'ex diputat a Corts constituents, senyor Miquel San Andrés, sobre *El valencianisme en la República d'esquerres*. El senyor Manuel Añó, de Castelló, sobre *Nacionalisme valencià*. I el President de la Joventud d'aquesta Agrupació, senyor E. Marí Grau, sobre *Missió de la Joventut*.

El nombrós públic que ha omplit setmanalment el saló, ens prova l'interès desvetllat per sentir la paraula autoritzada dels esmentats conferencians.

ALCÚDIA DE CARLET

Tenim entès que l'Agrupació Valencianista *La Senyera* està preparant algunes conferències culturals, en les que prendran part personalitats il·lustres de la intel·lectualitat valenciana. Quan tingam més notícies ens plaurà assabentar els nostres lectors.

CENTRE D'ACTUACIÓ VALENCIANISTA

Aquest Centre ve organitzant un curs de conferències en el que han parlat el senyor J. J. Alcaraz, que disertà a prop de *l'Ensenyança valenciana*. El senyor August Monforte, sobre *Economia valenciana*. El senyor Vítcor Gosálvez, sobre *Topografia Urbana*. I el senyor Miquel Duran de València, sobre *La festa del llibre*.

Han estat interesantíssimes i el públic que ha assistit ha tret una bona impressió de les intervencions dels conferencians.

Aquest Centre celebrarà Junta general extraordinària el pròxim dilluns, dia 20, a les 10 per primera convocatòria i a les 10'30 per segona, per a tractar sobre la III Diada Valencianista.

Comitè Pro-Monument a l'incendi de Xàtiva i a les llibertats valencianes.

Es convoca a tots els delegats a una reunió que es celebrarà el pròxim diumenge 19, a les 3 de la vesprada, per a tractar sobre els treballs que es porten a efecte.

LA CONSTITUCIÓ DE "PROA"

Gràcies a l'esforç intel·ligent i perseverant del prestigiós valencianista en Gaetà Huguet, s'ha constituït a València una nova entitat denominada PROA amb un consell de Cultura i Relacions Valencianes, integrat pels senyors Nicolau Primitiu Gómez Serrano com a president, i els senyors Navarro Borrás, Reig, Salvador, Thous Lloréns, Asins, Gómez Nadal, Castañer, Soto, Durán de València i Pizcueta.

La nova entitat que acobla en el seu Consell directiu elements valencianistes de totes les tendències, té un sentit totalitari i per tant de caire exclusivament cultural i patriòtic. Es proposa dins d'esta orientació: treballar

per la difusió entre els valencianistes i simpatizants de tot el País Valencià de les nostres activitats culturals; establir un servici d'informació, adient a les seues finalitats, per a tots els elements valencianistes que ho sol·liciten; coordinar i dirigir en lo possible les activitats culturals i valencianistes en un sentit representatiu i totalitari; establir relacions amb Catalunya, Mallorca, Terres d'Oc i moviments nacionalistes peninsulars, així com també amb altres moviments semblants; actuar al servici de les nostres publicacions i d'aquelles altres convenients per a la formació valencianista, posant-les a l'abast dels adherits; establir un contacte freqüent amb ells per mig de circulars i cartes privades i quan les disponibili-

tats de l'entitat ho permetixquen per mig també d'un butlletí, etcétera.

Estes finalitats i propòsits han estat condensats en unes Bases que s'han començat a repartir profusament entre els elements valencianistes i simpatizants de tot el País Valencià, als quals s'els ha demanat la seua adhesió, que es considerarà vàlida mitjançant la cuota mínima d'una peseta mensual.

Provisionalment, les adhesions a PROA poden dirigir-se al seu president, En Nicolau Primitiu Gómez Serrano, Gonzalo Julián, 8.

EXCURSIÓ A L'ALBUFERA

La Colla Excursionista «El

Pàmpol» celebrarà demà 19 de Maig, excursió al pintoresc llac de l'Albufera.

Punt de reunió eixida del carrer Xàtiva (front a la Plaça de Bous), a les 6 del matí, en autocars fins al port del Tremolar. D'ací en barques es visitarà lo més interessant de l'Albufera: Saler, Mata del Fang, illa del Palmar (a on s'esmorzarà), Perelló i la seua pintoresca platja, en este lloc es dinarà. Per la vesprada regrés seguint el mateix itinerari.

Essent l'excursió de fàcil desenroll invitem a les famílies dels socis i simpatizants.

Pressupost del viatge: 2'50 pts. Per a inscriure's en el estatge social: Pasqual i Genís, 5 (lloc del Centre D'Actuació Valencianista).

VALÈNCIA OBLIDA LA SEUA MISSIÓ DE CAPITALITAT

Quan el País Valencià restà trosejat en 1833 en les tres províncies actuals, emsems aquestes esdevingueren independitzades entre sí, administrativament i políticament, però dependents, així sí, del poder central de Madrid, ni més ni menys que els altres països ibèrics, així mateix, dividits en el nou tipus de demarcació territorial.

Promte les nostres classes directores més servils que patriotes abandonaren la causa del poble, mirant la conveniència del seu enlairament personal, per fer la de l'Estat espanyol.

València—l'antiga capitalitat del regne—o millor els homens que estaven al seu cap, es desentengueren dels llaços històrics de raça, llengua, dret i cultura, de tot lo propi, en fi, per a no seguir altres directives del seu pensament que les instruccions unificadores d'esquerra a la realitat que li dictaven els governs absorbents del centre.

Que passà? La tragèdia que seguix sempre al venciment dels pobles: Alacant i Castelló començaren a sentir-se menys germans cada dia de València; per a qué la volien? Podien entendre's, de igual a igual, amb els governs, com València, a soles.

Els resultats tan aclaparants i eixores, per a València, s'han vist, sobretot, en els nostres dies, bastant per a justificar l'aparició en la vida pública del factor valencianista. A l'escola ensenyen als nens el castellà de cap i volta, i no per al vehicle de la llengua vernacle, com aconsella la més elemental pedagogia universal, puix que a la llar i al carrer no deprenen altra, i la nostra cultura esdevé, migrada, quasi nul·la.

Els nens deprenen només a resar, comptar, parlar, i escriure el castellà més malament encara, per a no iniciar-se en la cultura que, per aliment necessita, de la paraula viva, que sols anima l'esperit propi, en la llengua que es parla.

No els importava ja res la causa de la unió regional, manifestada en la llarga estesa de la línia València-Alacant, com tampoc l'ensenyament de la llengua pròpia que era com la penyora més segura contra l'analfabetisme i la consecució d'una cultura valenciana veritat, per ètnica i no estranya i fictícia alhora, però sobretot la base espiritual més ferma del recobriment de la València-País, perquè l'actual estat d'aïllament entre aquelles i Castelló, a

més, dugué el rezel entre germans fins parlar-se avui, fraticidament, d'antagonismes entre els interessos d'uns i altres, que només podrien resoldre's entre nosaltres i no els estranys, d'existir ombra d'aixó.

Peró la fallida ha esdevingut no menys grossa que al camp de l'ensenyament i la cultura, al de l'economia, per a la nostra disort.

Tenint totes les altres províncies valencianes, la nostra unitat natural d'ahir, no eixa creació artificiosa en províncies que coneixem en l'actualitat i que la desfigura i la malmet per tant com la convertix en un mecanisme, qual motor no és el poble per sí mateix, sinó un estrany, uns mateixos terreny i clima, que produeixen la mateixa classe de fruits, que demanen, seguidament l'aplicació de les mateixes lleis d'economia adreçades al major rendiment de la seua collita, ha nascut eixa troballa d'una economia valenciana, per pròpia, per diferenciada de les altres espanyoles, per tant com necessita regir-se per unes normes adequades a la seua naturalesa.

I com ahir, es constituí per València, Alacant i Castelló la mancomunitat benèfica que avui existeix entre aquella i aquestes Diputacions, per qué el nostre Manicomí Provincial de Jesús s'encarregara dels folls que Castelló i Alacant tingueren sense poder assistir-los degudament, tot pel mitjà d'un contracte, s'ha parlat també de mancomunitats econòmiques per a la defensa de la nostra riquesa mitjançant una segona Junta, davant els governs, quan s'inicien les campanyes tarongera, vinatera, etc., a més allà, la bondat del principi en l'ordre benèfic.

Peró res de camí es farà per aquestes drecceres de l'artifici i la ocasió. Cal tornar a la reconstitució del nostre poble, és a dir, al conreu de la seua ànima, que és lo únic que el farà vibrar en una aspiració de redreçament per al retorn, de bell nou, a una València clàssica, amb factura moderna; tot lo demés són les drogues dels xarrais de la política convencional, centralista d'ofici, que té entre nosaltres, per cert i dissortadament, tants partidaris.

EDUARD MARTINEZ FERRANDO

Valencians!

Feu-vos socis de la

Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana

Subscriuiu-vos
i compreu

"El País Valencià"

LES ARTS I LES LLETRES

MÚSICA

En aquestes hores d'angúnia que viu el nostre país tractant de recobrar la seua ruta històrica, un temperament dinàmic de la Societat Valenciana d'Autors, ha tingut la iniciativa que aquesta organitze una primera campanya de teatre líric valencià, iniciativa que sembla va a ésser un fet de temporada vinent.

Moguts per tal propòsit, els meus comentaris del present article son una col·laboració honorada per tal que l'esmentada campanya assolisca tota l'elevació i dignitat precisa per qué fora i dins siga vista amb respecte i interès.

Es tracta, en primer lloc, res menys que de crear el nostre teatre líric. No sé si tots es donaran compte de la transcendència i significació que açó té. Els precedents que existeixen de Giner, de Peidró i d'algun altre músic, no són altra cosa que modestes tentatives xerrotejants, l'alcancé de les quals, en general, sols és un ressó del *género chico* madrileny de l'època. Naturalment, que m'estic referint a obres en llibre valencià.

Quelcom distint són certes partitures, molt poques, que anaven apareixen esporàdicament, escrites sobre lletra castellana, i que, no obstant, estan informades en gran part per la nostra música popular. Són algunes òperes que haurien de traduir-se a la nostra llengua i representar-les. Tal hauria d'ésser el començament.

Les noves produccions que han de constituir en veritat el teatre musical, *el ballet* representà la forma actual, nerviosa i tremenda de la música escènica i la comèdia lírica en les seues alternances de cant y diàleg, és segurament el gènere que, estant més prop de la sarsuela, pot rebre el públic amb menys esforç. Puix bé, la comèdia lírica de la que jo parle és aquella qual partitura, cospa la jerarquia estètica de la pròpia òpera amb la que, anant el temps, acaba per confondre's en el concepte públic; és el cas de *Carmen*, de Bizet; *Freyschütz*, de Weber; *Fidelio*, de Beethoven, i en general de totes aquelles obres que els francesos coneixen per la denominació de *òpera còmica*. En el teatre líric espanyol hi han exemplars clars d'açó mateix: *Doña Francisquita*, de Vives; *El Caserio*, de Guridi, i *Las Golondrinas*, d'Usandizaga, entre altres poques.

Si el teatre líric valencià no ha d'ésser aixó, més ben dit, no l'ha de moure el desig anhelant i dolorós d'assolir aital nivell artístic, és preferible que no intente existir. L'actual moviment musical, ric i prometedor com mai, pot portar a fi l'esmentada empresa. Avui hi ha en el nostre País compositors plens de talent i d'estudi per a fer-ho. Fem l'ideal en l'ànima, la seguretat del triomf en la ploma, no deu haver obstacle capaç d'extraviar-los del seu camí.

Complement de la campanya escènica pot ésser la realització del primer cicle de concerts simfònics de cambra i corals.

Tot alló que en tal sentit es fa avui en València és aïllat, tímid. Demés, manca l'entusiasme en l'acolliment i realització de programes de música valenciana. En les societats de concerts més importants es passen cursos sancers sense interpretar una sola vegada els nostres compositors més prestigiosos. Oscar Esplá, Manuel Palau, Joaquim Rodrigo, Josep Moreno Gans, han de sofrir l'amargor de vore com hi han lustres entre unes i altres execucions de les seues obres cums. Els més joves s'han d'omplir de paciència mentre les partitures dormen mesos i mesos esperant l'estrena, i a la fi es donen a conèixer en gràcia a l'amistat i no al mèrit.

Tot aixó pot acabar-se d'una volta. En el mateix teatre on siga representada la música escènica, no es difícil donar un cicle de música sinfònica que fasa conèixer del gran públic les obres cimals de l'art valencià. Quan siguen conegudes seran estimades indubtablement.

No oblidem que els pobles es retroben cantant. Les tonades populars són la cristallització de l'entranya més íntima, de l'essència més íntima, de l'essència mateixa d'un país. Fem que el nostre poble trobe en el seu art musical, aquella veu eterna, aquell accent immens dels que moriren i dels que vindran, dels nostres avis i dels nostres infants, com un flameig racial que desperta d'un somni de segles.

VICENT GARCÉS

LLIBRES

El 6 d'Octubre, tal com jo l'he vist.—L'editorial Atena, de Barcelona, ha publicat aquest llibre, original del prestigiós periodista, redactor de *La Humanitat*, L. Aymami i Baudina.

Es tracta d'una explicació al poble, d'alló que va ocórrer aquella nit, fent una mica de llum per a la majoria dels ciutadans que resten a les fosques sense informació. Es una aportació a l'obra de conjunt que entre els que es troben en condicions per fer-ho, cal realitzar.

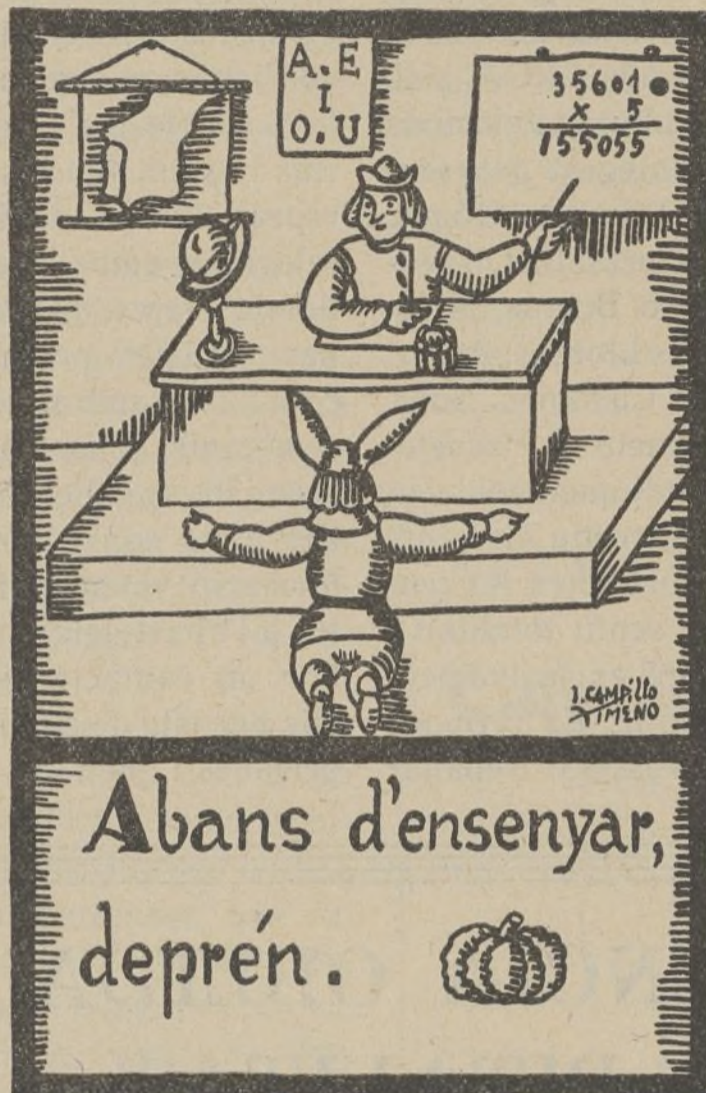
La primera part consisteix en una història breu del catalanisme polític en la seua iniciació, seguint després la segona que es refereix a la caiguda de la Generalitat, i totes dues, amb un estil emotiu, interessant y sobretot clar, va fent-se exposició objectiva (relativament, com bé diu l'autor) de tots els antecedents històrico-polítics ocorreguts, fins la desfeta.

Porta un apèndix amb discursos de personalitats i entitats polítiques d'Espanya i Catalunya, seguit de documents legals adients que es clouen amb la famosa llei de *régim transitori* del 2 de Gener del 1935.

Per donar als nostres lectors una idea de l'interès desvetllat

Sentències populars valencianes

PER J. CAMPILLO XIMENO

(Prohibida la reproducció)

per aquest llibre, sols volem dir que, editat en el mes de Març, es va tindre de fer una altra edició dins del mateix mes, i després una tercera en Abril que ja està exhaurint-se.

T.

Servici d'informació bibliogràfica.—Ultra la informació que donarem des d'aquests columnes de tots els llibres escrits en la nostra llengua, que es publiquen a Catalunya, Mallorca i País Valencià i dels quals ens arribe un exemplar a les nostres mans, donarem un servici d'informació bibliogràfica, responnent les preguntes que sobre aquest aspecte ens facen els nostres lectors, donant-los les dades que necessiten referents als llibres que els interessin be indicant-los on poden adquirir-los, be servint-los des de la nostra Administració.

TEATRE

La mitja hora dels autors valencians

Vaja, per endavant, la nostra sincera felicitació a la «Societat Valenciana d'Autors», per l'abast que s'imposa amb esta emissió setmanal i per la labor que pot i deu realitzar des del micrófon de *Unión Radio València*, si sap aprofitar la envejable possibilitat que se li presenta d'orientar cap a nous horitzons l'escena pairal, pobra i migrada per la manca de preparació en el públic, a la que ha contribuït la inconsciència d'alguns autors—més atents a la butxaca que al cor de l'espectador—i, sobre tot, una manca absoluta de tacte i de criteri, per part d'alguns empresaris. Hi han, i cóm no?, excepcions honrosíssimes, però tan poques, que senyalar-les seria posar al descobert la magnitud numèrica dels responsables.

La «Societat Valenciana d'Autors», pot i deu orientar llurs activitats, cap a la superació intel·lectual i espiritual del teatre, posant a l'abast del públic, els mitjans de cultura que «l'ensenyen ensems de deleitar-lo», possibilitant noves generacions menys «superficials», menys «positivistes», i més cultes i espirituals, com cal a alló que el teatre significa.

La «mitja hora», cal que siga un exponent característic del nivell cultural dels autors valencians, amb tota l'audàcia i virilitat d'un renaixement espiritual, deixant de banda i per sempre, la sensibleria i misticisme de baixos vols i la ridícula i presumtuosa preocupació de «mestratges» que florixen en el jardí pobrú d'un estancament secular...

No és un consell; és un desig de qui, com vosaltres, sent la satisfacció de vore avançar pel camí lluminós de la Pàtria, als que ens trobem acoblats en la «Societat Valenciana d'Autors».

GUILLEM

A darrera hora i a punt de tirar el nostre periòdic, ens assabentem que *Unión Radio València*, ha rebut instruccions de Madrid, per tal que suspenga tota radiació del repertori de la *Sociedad de Autores Dramáticos de España*, i per tant ha estat suspesa l'emissió dels autors valencians.

Encara que la notícia té caràcter oficiós per a nosaltres, ens hem de permetre fer pública la nostra estranyesa, puix que la mitja hora dels autors valencians no li costava res a *Unión Radio* i per tant no pagava cap dret de *Dramáticos*, essent, per tant, absurda la mesura que se'ns comunica.

Altra vegada més, el centralisme anul·la els nostres esforços i la cultura del nostre poble no podrà ésser divulgada pel micrófon de la nostra emissora.

PAISATGES DE FARFAN DE LOS GODOS

Exposició en la Federació Industrial i Mercantil

El primer pas per a la formació artística del pintor i de l'escultor és el dibuix. Es també la primera manifestació espontània de l'infant dotat de condicions artístiques. Comprés el dibuix, la mecànica de la línia; ja adestrada en l'obediència física als manaments cerebrals, la mà és l'instrument, l'exteriorització mecànica que tradueix a plà la sensació plàstica del model o la concepció artística.

En pintura, principalment, i més localitzat, en paisatge, algrat no ho creguen molts, el dibuix és essencial. No tractem de fer la defensa del dibuix clàssic, o de la manera acadèmica. Admitim l'estilització l'expressionisme, però correcte de línia, harmoniós, producte d'un estudi profund del natural.

En paisatge no som partidaris de la fotografia. Considerem possible—si no necessari—substituir la línia real, per altra més capritxosa si es vol, però més expressiva, més bella, conservant la sensació del natural, característiques i perspectiva; creant, en una paraula, la bellesa en aquells punts del natural on no existeix, a través de la pròpia visió de l'artista. Trobar alló que no existeix en el natural per a qui no sent l'art: el punt de vista. Saber tallar el paisatge; senyalar els primers plans.

Farfan de los Godos—Josep Lluís Almúnia—, indiscutiblement és un paisatgista. Ha vist molta pintura i qui sap si açó serà un lastre per a tindre una personalitat ben definida. Es veu a través dels seus quadros un coneixement teòric extraordinari de com deu de ser interpretat el natural. Rossinyol, Muñoz Degraín, Mir, tenen una gran influència en la formació artística de Farfan de los Godos. No senyalem açó com a defecte ni volem dir que Almúnia procure anar al radere d'aquells mestres. En alguns quadros sembla més bé ser d'un temperament idèntic, líric, i impregna les seues obres d'una melancolia poètica. En altres vibra l'or del sol i esclata la l'egria. Les harmonies de verds, unes vegades estan ben conseguides, magistralment; sovint però, perden vigor, queden seques de color o bé estan endureides en les profunditats.

En els primers termes es veu la preocupació per assolir l'efecte d'acostament. No sempre ho ha conseguit, però. En algun quadre, com en el titular *El xiprer del jardí*, malgrat l'esforç fet per a aconseguir l'efecte del pla horitzontal de l'aigua d'aquell estany, sofreix la perspectiva i el pla de terra cau, destruint l'efecte. Uns coloms desproporcionats, contribueixen a la distorsió.

ALTAVEU

«Acció Popular», o siga la CEDA, ha confeccionat uns quadres de propaganda que han estat enviats a tots els seus periòdics que es publiquen arreu de la península. Volem reproduir un fragment. Abans però, caldrà esmentar que la CEDA figura avui en la Comissió gestora de la Generalitat de Catalunya i apuntalats per Lliga Catalana escampen als quatre vents el seu propòsit de reintegrar a Catalunya el seu Estatut. Amb aquest motiu la Lliga sempre disposada a «sacrificarse» per Catalunya col·labora en aquest govern no popular.

Heus ací el fragment de referència: «¿No ha logrado nada la CEDA desde el 19 de Noviembre? ¿Ha hecho traición a sus propagandas electorales? Leed lo que ha conseguido; después, juzgad:

Haberes del clero para llevar algo de pan al perseguido sacerdote español.» ¡Pobrets!

«Suspensión del Estatuto de Cataluña y reversión del orden público al Estado.

Cerrar el paso a las izquierdas en la gobernación del Estado.

Paz y tranquilidad a partir de los sucesos de Octubre, como hace años no la tuvo España.

La Ceda ha colaborado para bien de España.

Si ahora no presta su concurso (açó ho dien en el mes d'Abril)

=====
 Lluna, gas i electricitat és un intent, fet sense dubte de memòria. Pineda—qué difícil és lograr els verds dels pins—és un pas en avant en el camí de lo definitiu. Romàntica 1844 no ens ha convençut. Ha destruït l'esveltesa del vell Tritó de l'antiga Glorieta desproporcionant-lo del seu pedestal, dels esglavons i de la figura de dona. Núvols en el riu és un quadro molt ben tallat, de molt ambient i distàncies perfectament determinades. Bell horitzó ornat per les dents d'unes montanyes. Claror en la faixa de cel obert baix uns nuvols: brunes montanyes de vapor d'aigua. Una foguera; fum suau, transparent, ingràvid i pols d'or en l'ambient càlid del vespre.

Torre vermella a no tindre el primer terme manca de vigoria—uns rosers que no ha conseguit tràure'ls del plà del llenç—seria un quadret d'ambient encertat.

Es donem compte que les obres exposades, representen el treball de varios anys en la formació artística de Farfan de los Godos, distintes tendències i diferents intents; i que l'obra actual supera l'antiga. I esperem optimistes, com sempre—davant de qui lluita per conseguir un lloc en l'Art—a vore altra exposició, suposant que, ja més seré, haurà decidit clarament la seua personalitat, presentant-se de nou a la palestra portant com ara la distinció del bon gust per a compondre i millorar de perspectiva i dibuix.

LLUIS R. FLORES

es porque no quiere formar gobiernos de antecámara a espaldas de la opinión y del país». Qué us sembla?

«Pero acudiré al pueblo para pedirle un supremo esfuerzo para acabar con la antipatria. POR DIOS, POR ESPAÑA.»

Aquest fragment està tret del setmanari Comarca que es publica a Benicarló, amb fetxa del 27 d'Abril de 1935, i no el comentem per que nosaltres, valencianistes i republicans, no polemíem amb la insinceritat, ni ens prestem a l'equívoc d'uns continus focs artificials, sense respecte als propis llegidors.

UN GRAN PENSAMENT

El senyor Izquierdo Giménez, distingit monárquic, no fa gaire temps, des de *Informaciones*—March—, anunciava molt seriosament que presentaria a les Corts una proposició de llei, que ell nomena «de defensa del honor i de la integritat de Espanya», que dirà així:

«ARTICULO PRIMERO. El español o extranjero que exprese pensamientos o realice actos que vayan dirigidos a debilitar u ofender los sentimientos de honor patrio o la unidad intangible de España, será inmediatamente desposeído de su condición de español y expulsado del territorio nacional de modo definitivo y después de ser declarado enemigo peligroso de la Patria.

ARTICULO SEGUNDO. Los que habiendo sido desposeídos de la nacionalidad española y expulsados del territorio nacional por ser considerados como enemigos peligrosos, penetrasen en territorio español, quedarán incurso en la pena de muerte sin derecho a gracia, amnistía o indulto.»

Trobem una gran idea i felicitem al genial parlamentari senyor Izquierdo Giménez i als seus distingits electors.

=====
 Se'ns diu que: el Ministre de Justicia, senyor Casanueva, ha anat al seu poble a oferir-li el càrrec de Ministre a la seua Patrona.

Ens hem quedat bojós.

El que no ha ocorregut ni en temps de Calomarde ni manco durant la Restauració ha passat ara. Havia de vindre la República civil, laica i europea, per a que un dels seus Ministres, el de Justicia justament, oferira el càrrec a atres «autoritats» que no foren el poble o qualsevol de llurs representacions.

Coses voreu...

=====
MARBAU

ÉS LA IMPREMTA QUE EDITA

El País Valencià

SALMERÓN, 13

XÀTIVA

DE CARA AL POBLE

Aisí, sense entrebancs que resten eficàcia a la nostra actuació d'homens d'esquerra, devem de portar per consigna la veritat en aquelles paraules que vagen dirigides al poble. Es hora que els valencianistes eixamplem el radi d'acció al carrer, on la massa compacta d'aquest poble se'ns oferix magníficament com un camp fructífer prenyat de lliberats. Cal, doncs, endreçar el valencianisme cap a eixe poble que treballa amb eines de misèria i daler de llibertat.

Per ço mateix que volem la llibertat de la nostra pàtria, aquella llibertat que reconega la nostra personalitat nacional, també desitgem que l'home de aquesta pàtria s'allibere a l'igual. De cara al poble i amb totes les conseqüències. No volem que el nostre ideal valencianista, que és l'ideal ne tot home amb consciència pròpia i sense assimilacions estranyes a la seua formació racial, esdevinga fatalment una força reaccionària que s'enfronte amb el nostre poble servint de cadafalc al capitalisme inconscient. El nostre valencianisme, sense voler establir comparacions, volem que siga per al poble i engendrat des de aquest. El valencianisme de nosaltres, homes d'esquerra, ha d'ésser apuntalat per les més categòriques afirmacions de justícia social. El valencianisme deu abandonar el cercle reduït de la posició neutra i trencar aquella denominació de «tots som uns» per bé justament de la comprensió popular.

La nostra obra doncs, és, amb el sentit únic de la paraula, de revolució. Cal construir una València lliure de tutel·les polítiques centrals i de prejudicis religiosos com a bandera de la Pàtria. Cal fer aquesta Pàtria de treballadors lliures i col·lectivitats organitzades. El nostre valencianisme, companys, és la expressió d'un poble que vol lliure la seua terra i digne el seu conterrani.

CARBÓ

=====
 Subscriviu-vos i compreu

=====
 «El País Valencià»

REMEMBREM

En el primer número de El País Valencià no poden mancar unes paraules a la memòria del nostre estimadíssim amic Vicent Tomás i Martí.

El traspasat en la joventut, lluitant per la llibertat de la nostra Pàtria, publicà *El Crit de la Muntanya* periòdic que sortí a la palestra i va complir la comesa que li pertocava.

Vicent Tomás i Martí i *El Crit de la Muntanya* sempre aniran lligats i mai no seran oblidats pels bons patriotes que senten neguits d'alliberació.

FUTBOL

EN BARDIN

Hércules, 2; València, 1

Amb diferència de tracte es feu el partit. En finalitzar sortirem del camp, i després, al passetjar per la ciutat, fón quan deduirem que es trobavem en una capital de rasa i parla germana, que res tenia que vore amb l'escandalós i incorrepte element que acabavem de deixar en el camp de joc.

Quan el fútbol servix per a deslligar passions, crear rancúnies i abismes entre les relacions dels pobles, és preferible que s'acabe en aquest espectacle que no res té d'esportiu.

Fón un partit completament cposat al jugat en València pels mateixos equips. Ací un partit d'emoció de bon fútbol. Allí ha estat dur, entrebancat i sense joc de classe. No farem més comentaris.

La primera part del partit finalitzà amb 1 a 0 a favor de l'Hércules, marcat des de prop per Blázquez. En la segona part es marcaren dos tants; ú per cada banda. L'empat per al València el marcà Vilanova en jugada personal llançant un fort tir des de lluny creudíssim, posant-lo fora de l'alcanç de Pérez. El desempat fon degut a una jugada oportuna de Tatonó.

Equips.—Hércules: Pérez; Masía, Orriols; Salvador, Medina, Mujica; Irlés, Tatonó, Blázquez, Tormo i Gomila.

València.—Nebot; Melenchón,

MANIFEST DE LA IV ASSAMBLEA DEL PARTIT GALLEGUISTA A L'OPINIÓ DE GALÍCIA

Volem reproduir uns fragments d'aquest manifest dirigit al poble galleg i en el que es remarca la labor centralista de tots els governs que des del mes de Novembre de 1933, han passat per la direcció estatal de la nostra península.

«No primeiro termo, tiña de se ocupar a Asamblea do funesto aitar centralista de todos cantos gobiernos sucedéronse dende fai ano e medio.

Sobor Cataluña—para exemplo nido de desconocemento de aqueles dereitos que podemos avirnos a chamar provisoriamente rexionaes—veu desenrolándose e, con mais intensidade, propuñándose unha política que significa a recidiva virulenta do vello imperialismo que trasprantaron a Hespaña dinastias extranxeiras e que podía coidarse cañada pol-o inmorredoiro 12 de Abril de 1931.

Nin siquiera Euskadi, comprendido—ainda que con outro estilo—no paralelo ideolóxico das forzas que asaltaron o mando da República, acadou nas aituas Cortes, frenéticamente destructoras, estériles e tristes, mais que oposicións escarnidoras para o derradeiro trámite constitucional da súa Autonomía.

A asamblea conviu en que si outros motivos innumerábeles non existisen, abundaría este para que o Partido Galeguista teña a súa posición natural en frente da política de retroceso encetada na Hespaña dende Novembro de 1933».

Tampoc comentem.

Pasarín; Bertolí, Santos, Conde; Torredelot, Rubio, Vilanova, Costa i Goiburú.

L'arbitratge a càrrec d'Iglesies del Col·legi madrileny.

Segons el sorteig verificat el día 12 en la Federació Nacional de Fútbol, han quedat determinats els següents partits octaus de final:

Levante-València.
 Celta-Sabadell.
 Atlètic de Bilbao-Betis.
 Sporting-Barcelona.
 Sevilla-Madrid.
 Atlètic de Madrid-Racing de Santander.
 Badalona-Osasuna.
 Saragossa-Oviedo.

El pròxim diumenge es jugarà en els camps dels clubs citats en primer lloc i els següents en els terrenys canviats.

COMENTARIS DEL PARTIT JUGAT A BOLONIA PELS EQUIPS REPRESENTATIUS DE ESPANYA-ALEMANYA

Espanya, 2; Alemanya, 1

El triomf assolit per l'equip espanyol en el seu primer partit front a l'equip alemany ha segut net i brillant.

L'aficionat sap molt bé del que és capaç de fer l'equip espanyol, quan desenrolla la seua clàssica fúria. Aquesta clàssica fúria que a l'Olimpiada d'Amberes fou admirada per tot hom, i en la memòria de tots es trova encara els partits que feu durant el campionat del món que es celebrà a Itàlia.

L'equip espanyol en tot el seu esplendor en tècnica més depurada i més brillant superà en tot a l'equip alemany.

Els espanyols foren en tot moment els millors homes sobre el terreny, prova evident les repetides ovacions que els atorgaren els noranta mil espectadors que es trovaven a l'estadi.

El primer tanto de la vesprada fou aconseguit per l'equip alemany als onze minuts de la primera part l'aconseguí Conen, el millor home de l'equip alemany, després de jugada, esplèndida afusella de prop al porta espanyol, l'empat no es fa d'esperar molt, es produix als vint i cinc minuts aconseguit de forma impressionant ja que el va aconseguir Langára gitat a terra. El gol que va donar el triomf a Espanya es marcà als quaranta cinc minuts i també per mediació de Langára.

En la segona part com hom pot vore, no es marcà cap de gol, continuant el bon fútbol desenrollat pels dos equips, i en la mateixa correcció que va començar.

Els equips foren arrengrats de la següent manera:

Espanya.—Eizaguirre; Zabalo, Quincoces; Cilaurren, Mugerza, Lecue; Ventolrà, Regueiro, Langára, Iraragorri i Gorostiza.

Alemanya.—Buchloh; Jannes, Busch; Gramlich, Munsenberg, Bender; Lehner, Hohman, Ras-selberg, Conen i Fatt.

DORRANFE

BLASCO IBAÑEZ DAVANT LA REPÚBLICA

Admirem els homes que, des de que en ells naix el pensament, fins que la Parca els lleva la vida, sustenten un mateix ideal.

Admirem, per exemple (encara que no compartim, de cap manera, les seues idees) eixos vells carlins dels pobles nortenyos que, per bé que saben que cada jorn són més lluny del seu ideal, segueixen creient amb ell i laborant per que el carlisme sia un fet.

I, ens són molt grats, els caràcters fermes, sancers, d'homes com l'apòstol Nakens que, havent pogut ésser tot en la vida política espanyola, havent pogut arribar als més elevats llocs, sols per sustentat un ideal, per no doblegar-se davant persuasions i exigències o menaces, viuen i moren en la més gran probresa.

I un home d'eixos, un home que tenia veritablement arrelats els ideals republicans, un home—cum en este aspecte, fou Blasco Ibañez.

Es veritat que, quan apenes podia corretejar, ja hi havia qui li ensenyava a dir que seria *republicà*; que en la seua infantesa passava la major part del temps que l'escola el deixava lliure, en casa d'un amigueta, que li dien Assensi, el pare del qual era un fervorós republicà que tenia una formosa biblioteca, que en la seua totalitat, va llegir Blasco. Però també és veritat que l'infant portava en la seua ànima, com un caprici de la Natura (puix havia naixcut de pares reaccionaris, carlins) un amor gran a la Llibertat.

Un amic de Blasco, el republicà Josep Baixauli, en el seu atraent fullet sobre la vida íntima de Blasco, ens conta una anècdota que aferma més les nostres manifestacions: és aquella en què es relata la muda lluita sostinguda per Blasco amb son pare, respecte a un retrat que en casa de don Carles hi havia i que el xic despenjava per a substituir-lo pel del gran federalista don Francesc Pi i Margall, operació que va ésser repetida moltes vegades.

Així es relliscà la vida del lluitador valencià. Entre neguits que, si voleu, a primeries foren puerils, però que anaren essent de major envergadura conforme anaven passant els anys.

Més tard començaren els mitins. Començà la propaganda. I ja els seus parlaments no trobaren fi.

Essent Blasco encara molt jove, solia dir:

—La República és sols un pas; però un pas necessari. L'ideal ha d'ésser com aquelles llumenetes dels contes infantils: sempre estan davant dels ulls i mai no s'alcancen, encara que es camine sense atur cap a elles.

L'arbre espiritual de Blasco Ibañez fou ben abonat per les lectures, per les amistats. Però després es van robustir amb la seua innata convicció. I així fou en la seua maduresa: esbelt, fort, frondós, plé de vigoria, d'esplendor reblert.

En 1922, un periodista, tal vegada pel desig d'arrancar-li alguna declaració que interessara al gran públic, li preguntà si ell continuava essent republicà. I Blasco, vivament, quan encara el periodista estava pronunciant les darreres paraules, li respongué:

—Seré republicà mentre vixca! Jo no soc un polític; no ho he estat mai. Soc un romàntic de la República. Hi han voltes que pense, com digne final de la meua existència, morir com aquell vell desconegut de *Els miserables*, sobre una barricada, sense que ningú sàpia el seu nom, servint de bandera a la joventud revolucionària.

I anys després, en la mateixa porta de la Mort, diu:

—En les creències polítiques soc d'una ferma immutabilitat. Allà on jo estiga, existirà sempre un republicà!

Quan en 1923 tenia preparades les maletes, els passaports i les notes per a donar la volta al món (ambició acaronada durant tota la seua vida d'incansable viatger) va tindre efecte el colp d'estat del general Primo de Rivera. Doncs, bé; aleshores, en mig de les moltes comoditats que gottjava en el seu retir de Menton, acaronat per la gloria, pel món sancer mimat, asediat continuament pels editors en demanda d'originals, rebent contractes fabulosos per a la filmació de les seues novel·les, aleshores, repetim, quan tot li somreia, quan molt bé pogué ja, per la seua edat, desentendre's de tot quant el rodejava (puix els diners podia ja comptar-los per milions), escriu una lletra a un vell amic i li sol·licita, de manera apressada, notícies sobre els aconteiximents, que aleshores, es desentrotllaven a la península. I escriu en la dita lletra, entre altres paràgrafs de no menys enjúndia:

«El 8 d'Octubre m'en vaig a París, i el 20 m'embarque per a donar la volta al món. Aquest viatge alrededor del món durarà fins el començament d'Abril de 1924.

«Tu ja saps que, encara que visc allunyat de la política vulgar i ordinària dels temps de pau, soc un republicà a estil romàntic, desitjós de treballar per l'implantament dels nostres ideals, directa o indirectament. També saps que em tens a les teues ordres per a tot treball extraordinari i per a tota política que se'n fixca dels mol·les vulgars.

«Si t'escriu aquesta lletra és per a demanar-te que'm digues a torna correu, si puc anarme'n a donar la volta al món o si, en lloc d'açó, dec quedar-me ací o anar a Espanya. *Res m'importa perdre el viatge si tu creus que val la pena desistir d'ell.*»

I en la península, per obra i gràcia de Primo de Rivera s'implantà una dictadura. Una vegada més, el sabre es col·locà damunt

MENUDALLES

Els components del nou periòdic EL PAÍS VALENCIA, preuats amics, que avui veu la llum fomentat per valiosos elements plens de joventut i d'energia espiritual i democràtica, disposat a la lluita per despertar l'amor a tot allò que siga valencià; a tots, a tots, us desitge que no desmaieu en la tasca comen-

çada. Sé que caminareu per camins plens de destorbs i desenganyos; tindreu els vostres judes, per que sense ells no hi ha lluita d'abnegació i sacrifici. Un dels enemics més greus que teniu es la riquesa de la vostra terra, que us fa únics al món i apàtics per allò que signifie germanor dels drets valencians prescindint de les idees dels homes.

El poble demana clamorosament la unió de tots els partits que senten el deure de rehabilitar la República, de restituir-li les seues essències naturals.

Malaix el poble conscient les capelletes i ambicions i exigirà comptes als responsables si fracassen els anhels d'acció conjunta per al restabliment del dret i la justícia.

Els moments que vivim són de perill i de gran responsabilitat.

Tinguen-ho en compte els engolats «jefes» i «jefecillos» perquè les seues conductes i actuacions són vigilades.

del llibre. Però, com diu Victor Hugo, el llibre sempre eixirà guanyador en totes les lluites. I Blasco, per a combatir, esmolà la seua ploma. I en ficar-se enfront, defensà la Raó, la Ciència i el Progrés.

I començà la darrera etapa de l'escriptor i lluitador infatigable. Novament va recórrer als diaris estrangers. I donà començament a una formidable campanya. Però, no contra Espanya, com alguns malintencionats han volgut fer vore, sinó contra el poder despòtic, contra el govern de l'eperro, el sabre i la sotana.

I publicà el seu famós llibre *Per Espanya i contra el Rei*. I el publicà en castellà. I en francès. I en anglès... I gastà milers de pessetes introduint-lo en forma de grans fulls, per tots els indrets de la península.

El govern dictatorial reforça les fronteres francesa i portuguesa. Mes no pot impedir que Espanya reste negada per la patriòtica prosa de l'insigne valencià.

Fou Blasco tenaç fins a la mort. Més encara: la seua inflexibilitat durà fins després de mort.

Apaivagant-se ja la flama esplendorosa de la seua vida, diu que no vol que el seu cos sia portat a la península, a la seua terra valenciana, fins que la República no hi sia un fet.

I com si les seues paraules hagueren estat una vital injecció per l'adormit poble, comencen a sorgir insistentment les més irades protestes contra la tirania.

I el dictador, defuig les responsabilitats i s'en va a París. Sorgix un altre: Berenguer, per a caure poc temps després. Posa el Borbó a un tercer, Aznar, amb caire de constitucionalitat i, en convocar les eleccions, veu amb astorament que el poble és eminentment republicà.

Tot el tinglat de la monarquia s'en va cap avall i la República sorgix neta i esplendorosa.

Blasco fou un dels principals autors d'este memorable esdeveniment. Blasco que, de manera titànica, lluità fins la mort. No debades feu seua, en certa ocasió, la célebre frase de Victor Hugo, en *Els Càstics*:

—I si sols en queda un, eixe seré jo.

LISARD ARLANDIS

Els camps son jardins. Més hi han molts caps per conrear. Per als homes, les terres donen fruits i llavors i els homes com vosaltres fan labor en els sentits embotats dels dormilleigs valencians. Com? Cuidant aquest PAÍS VALENCIA que avui naix, tan xiquet, engendrat per idees netament republicanes de pares joves que el cuidaran amb tot amor, per que demà, quan siga home, siga un diari i en sortir al matí en clarejar l'albada, siga el toc del clar defensor dels drets dels homes tenint per estrella la pau, l'amor, el treball, la justícia i la llibertat.

Per avui, res més, germans valencians tots; un ferm abraç dels meus, dels catalans, a EL PAÍS VALENCIA, i si compreneu que el meu pa espiritual pot ser nutritiu per ajudar a creixer al xiquet, de quan en quan us enviaré alguna *menudalla*.

JAUME GUIMERA

ESTATUT DE CATALUNYA

«Una vez aprobado el Estatuto, será la ley básica de la organización político-administrativa de la región autónoma, y el Estado español la reconocerá y amparará como parte integrante de su ordenamiento jurídico.»

(Article 11 de la Constitució de la República Espanyola).

MIQUEL DURAN DE VALÈNCIA

Un dels nostres companys, potser el més necessari en la nostra comesa de redactar i orientar EL PAÍS VALENCIA, es troba malalt, quasi des del començament de les nostres gestions per a la publicació, pel qual motiu, ens hem vist mancats de la seua important col·laboració, per bé que del lliit estant, on es troba, ens ha fet arribar el seu esperit organitzador, que ens ha estat molt profitós.

Esperem i fem vots per un ràpid millorament en la malaltia de l'estimat amic Miquel Duran de València.

Valencianistes!
Republicans!
Homens d'esquerra!

LLEGIU

EL PAÍS VALENCIA

PERIÒDIC D' ESQUERRA VALENCIANISTA

COSQUERELLES

Lerroux (Alexandre), *jefe radical*,
«ensancha la base», el seu ideal,
donant a les dretes sis o set carteres
i fent que Gil Robles es cole de veres.

Creu que a la República ningun mal li fa.
—«Yo ensancho la base»—ens contestará.

I del 6 d'Octubre no se'n parle més,
igual que d'Oviedo, a on no ha passat res.

Ministres que pugen i altres que devallen:
com són *interinos*, quasi mai treballen.

I jo em fas un taco, en pensar només:
—Per qué va Marraco sempre on hi han dinés?

Gil Robles m'altera. Més ben dit: m'aterra.
Per qué la cartera voldrà de la Guerra?

Voldrà fer reformes, com en temps passats?
Voldrà que retornen tots el retirats?

O voldrà este «líder» fer alguna «asaña»
desfent moltes coses, *pa* arreglar... a España?

I pensant aixina ¡quin dia de prova!
Per qué va a Marina, Royo Villanova?

Si m'han dit que el pobre, no sap, ni nadar
i que a Catalunya es pot ofegar!..

Digueren un día: —Muiga l'enxufisme!
mentre s'emparaven en el «centralisme»,
que és bona mamella, per a fer-se grossos;
(i els pobles, que es mengen els colses, a mossos).

Tot açó te passa i te passarà
fins que te n'adones, País Valenciá.

BATISTE CONCA

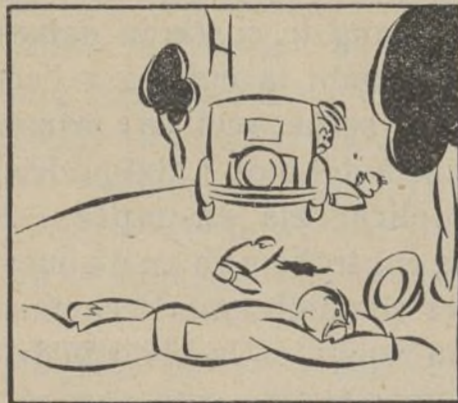
ALS NOSTRES LECTORS

Per no haver rebut el material necessari, es publica el primer número amb gràfies castellanes, defecte que será subsanat quan ens arribe, que esperem siga el pròxim número.

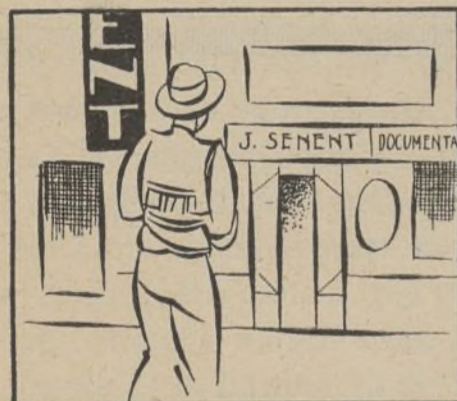
A VN ILAVIRO DIE CARCAIXIENT IEL IFA IBON CHOIFER SIENENT

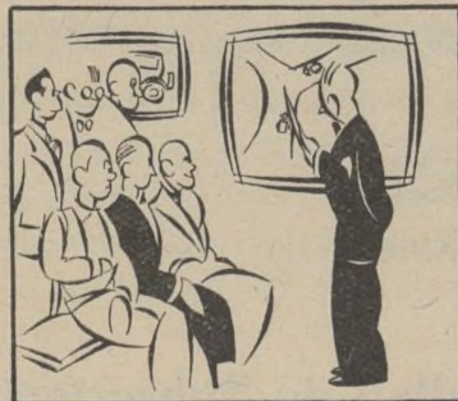
EN ELS DINÉS QV'AFORRÁ
VN AVTO, GORI, COMPRA

LA PRIMER VEGA QV'IXIA
FEV VNA CARNISERIA

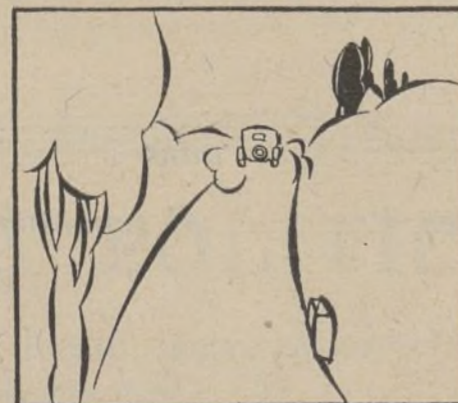
EL SEV EPILEC VEENT
EL FEV BVVCAR A SENENT

EN L'ACADEMIA LOGRABA
DEPENDRE MOLT SENT TAN FABA

ELS DEMÉS SE LI BVRLABEN
I EN BROMÉS EL MOLESTABEN

PERO ACABA LA CARRERA
I ES MENCHA LA CARRETERA

DIBUJOS DE CARBONERAS TEXT DE J. GARCIA
J. SENENT DOCUMENTACIÓN AUTOMÓVILES. ENSEÑANZAS Y CARNETS DE CHOFER VALENCIA COLON 58. TELEFONO 12.900

Automòbils anglesos

HUMBER .. HILLMAN

Eugeni Burriel

Gran Vía Marqués del Túria, 40
Telèfon 12466

València

Valencians!

Garcia Cantó

que no té despeses en la PANYERIA I SASTRERIA del carrer d'Adressadors, 7, us confirma que us perjudiqueu els vostres interessos comprant robes de PERXA i després resulteu vestits com uns NINOTS DE FALLA.

Nota de preus a la mida amb un 25 per 100 més barat que de PERXA

UNIFORMES MILITARS I CIVILS

Sense cap de compromís de compra, visiteu a

GARCIA CANTÓ

ADRESSADORS. 7

Pantaló de llana de	15 pesetes per	10 pesetes
»	20 »	15 »
»	25 »	20 »
Traje	90 »	60 »
»	100 »	75 »
»	115 »	80 »
»	150 »	125 »

Telèfon 13799

VALENCIA

Anuncieu en aquest periòdic de màxima circulació en el País Valenciá

Casa Albiñana, Rádio

Castilla

Philco

Gloritone

Emerson

Pilot

LES MARQUES DEL MAJOR PRESTIGI
PREUS COM NINGÚ - LLARGS PLAÇOS

Salvà, 11 (vora la Universitat) - Telèfon 15482

VALENCIA

EL PAÍS VALENCIÀ

PERIÒDIC D' ESQUERRA VALENCIANISTA

Valencianistes!

Republicans!

Homens d'esquerra!

Aquest és el vostre periòdic

NOTA DE LA DIRECCIÓ

EL PAÍS VALENCIÀ no publicarà treballs que no hagen estat sol·licitats per nosaltres o almenys que porten una signatura coneguda.

Els col·laboradors espontanis deuran fer constar llurs noms, cognoms y domicili.

Quan els treballs hagen d'anar signats amb pseudònim, es consignarà en l'original a més d'aquell, la signatura personal de l'autor.

En tot cas, la publicació no implica identificació d'EL PAÍS VALENCIÀ amb les opinions o idees exposades, de les que són exclusivament responsables els autors.

EL CENTRALISME

En la nostra tasca nacionalista, es presenten dues labors a desenrotllar: convèncer, renacionalitzar el nostre poble, és una; discutir amb el poble dominador i els seus defensors, és l'altra.

Per les especials circumstàncies que volten el cas de l'aixafament i la renaixença de la nostra nacionalitat, per convèncer els primers i combatre els segons, una gran part dels regionalistes ataquen el centralisme madrileny i en els seus errors com a capital de l'Estat hi basen el dret a les nostres reivindicacions.

Els regionalistes que així fan en parlen tot seguit de descentralització.

Resta així el problema plantejat en aquests termes centralització o descentralització.

Es a dir, que un problema nacionalista passa a assolir la ínfima categoria d'una qüestió d'ordre intern d'una nacionalitat.

Així, diuen els centralistes amb molt probable èxit en la discussió de tal faisó establerta:

L'existència del centre és gairebé una garantia per l'existència mateixa de la nació; hi representa la unió fortalidadora. El centre no és quelcom alié a les altres parts de la nació, sinó son cap i casal. Tothom hi pot ésser, tothom hi pot concórrer; és de tothom i per a tothom. Representa el nucli que sosté l'idioma; l'aplec dels homes savis; la font on van a beure els qui cerquen eixe dinamisme absorbent, polidor, desventllador que sols es produeix a la capital d'un poble. Eixe centre esdevé el cor i el cervell de la nacionalitat. Sense ell, probable fos que aquesta s'exhaurís en una mediocritat infecunda o s'esmerçés en mil assaigs i esforços isolats.

Mentre que els homes que devem renacionalitzar, orientar, desventllar, trèts de la realitat del problema, emportats a una qüestió d'ordenamet, comencen a formular-se preguntats que enfosqueixen en lloc d'aclarir.

Es o no bo el centralisme? Caldria guarir-lo dels defectes, i no destruir-lo?... No crear vint nuclis per a regir un sol organisme?... Nuclis, doncs, que per altra banda, no per ésser més petits han d'ésser considerats d'altra pasta, sinó dels mateixos elements que l'únic i capaços de tenir els mateixos defectes?

I resten desorientats.

En aqueix terreny, la lluita es confosa i infecunda.

No hi ha que combatre el centralisme de Madrid, sinó l'imperialisme uniformista i esterilitzador de Castella.

Es aixó menys térbol, més senzill i més veritós.

Allá Castella! No hi ha que discutir-ne la seva organització interna que és tant com negar el fet de la nostra nacionalitat aliena. Allá ella, si vol tenir un centre o si no vol; si vol tenir Madrid com a cap i casal de la seva nacionalitat.

El que hi ha que fer, el que hi cal dir, pel que s'hi ha de lluitar, el que s'hi ha de remarcar, és el nostre fet diferencial, el fet de la nostra nacionalitat aliena a Castella: fet que ens atorga d'una faisó clara i concreta el dret a la nostra independència, subjectivitat i llibertat.

ENRIC VALOR I VIVES

Mai no ha estat València tan invadida de captaires com és ara. Deduim com estaran en atres parts. La major part dels que imploren són obrers sense treball que tal volta el refusin en activitats vituperables.

Ens consola que pronte desapareixerà este acòs dels carrers ciutadans ja que confiem en la paraula del mirífic Gil Robles que «sacarà el dinero de donde lo haya» per a resoldre este greu problema social.

Ens afermem en el nostre optimisme en vore'l ocupar el Ministeri de la Guerra.

L'interés que per ell tenia ho demostra...

Estrofes al vent...

LA CAIXETA DE GORIET

Té Goriet una caixaeta que és bonica de lo més; caixaeta que no se trenca com les de cartró i paper i en la que ja es pot posar bona cosa d'atifells...

(Per a un xiquet, una caixa es molt millor que un cordell, que un suro, que un fil d'aram i que un retall de paper. Com a qué se pot obrir i se pot tancar després i se pot guardar, a dins, la troballa d'un secret; secret de botons, d'estampes, de monedes o segells.)

La caixa de Goriet, tota, és forrada, amb guarniments; té claus brillants als cantons, paper de bombó als extrems i la tapa de cristall amb la claueta d'argent. Sa mare li l'ha comprat amb un grapat de dinés. (Quan hi ha xics de casa rica fins en les caixes se veu...)

Els seus amiguets la miren aupats per l'interés en sa casa on els majors se mouen parlant baixet.

Es la caixa tota blanca —com la de tots els xiquets—. Es la caixa tota blanca i, el cotxe, tot blanc també...

THOUS LLORENS

LA HISTORIA ES REPETIX

Sols fa diset anys que finí la conflagració entre els pobles europeus, la més esgarrifant que registra la història de la humanitat, perquè amb ella tot el perfeccionament tècnic i científic que durant segles s'havia con-

seguit, es va emprar per a sembrar la mort i l'anorreament per tot arreu; i malgrat l'escàs nombre d'anys transcorreguts quan lògicament calia suposar que davant la immensitat del desastre, l'esperit de pau i germanor, renaixeria entre tots els homes de la Terra, ens trobem amb tot el contrari; per una banda nacions, l'orgull racial de les quals, dut al màxim les mena a perseguir altres races i a creure's amb una suficient superioritat sobre les altres per a ser algun dia les dominadores del món; per altra banda hi trobem pobles que davant l'actitud dels altres resten dominats per la desconfiança i la temença que els fa esmerçar tots el mitjans de llur economia en l'enfortiment guerrer. En una paraula, els dalers imperialistes més desenfrenats s'ensenyoretgen del món i el que és més trist, l'esperit liberal i democràtic que sempre ha portat dins d'ell amb l'ànima de cada poble, resten ofegats per aquesta onada.

Sembla que en aquest foll xucador guerrer, es desvetllen per l'atavisme els instins dolents dels homes que restaven adormits i es done lloc a una reculada de la civilització.

I és que la història es repetix; i així si ens fixem en aquesta, vorem com totes les grans civilitzacions que han existit, han estat aturades per les guerres; l'antiga Grècia, sense aquestes, hauria conduït la humanitat a límits que no han arribat sinó al cap de milers d'anys.

Les guerres mitgevals retardaren la marxa de la humanitat en un miler d'anys. La mateixa Espanya, sense les guerres que tanta sang li costaren deixant abandonada la cultura i l'economia, seria avui la primera potència del món i així podríem multiplicar els exemples. Si, puix, ens trobem en un d'aquests cicles que amb tanta freqüència s'han repetit en la història de la civilització, fem vots perquè el reculament siga curt i vaja se-

EL MONUMENT

A MISTRAL

Hem de coincidir amb tot allò que s'inicie per tal de superar l'estat de ciutadania en el nostre poble.

Des de les columnes de El Mercantil Valenciano, J. Manáut Nogués, convidava a Lo Rat-Penat per a que organitzara un acte de protesta i desgreuge a la figura gloriosa de l'immortal autor de Mireia, el poeta provençal Frederic Mistral.

Fa ja uns mesos, el monument que la nostra ciutat li dedicava, fon bárbarament mutilat per uns... senyorets feixistes de la més escullida societat. No ens extranya. Tenim proves d'aquesta actuació, diem-ne covard, que res volem demanar als que així actuaren. En Barcelona, dies després del 6 d'Octubre, també s'entretingueren—per passar l'estona—en embrutar tots els monuments amb la flamant marca de fàbrica, F. E.

Sense que vullgam inmiscuir-nos en allò que no som cridats, devem de dir que ens pareix molt bé la idea del senyor Manáut, i en espera de les indicacions de la societat alludida, volem fer pública la nostra més entusiasta i sincera adhesió.

guit d'una nova era en la que els drets de llibertat, igualtat i fraternitat que corresponen als homes, siguen per tots sentits i respectats, així com els que pertanyen a cada poble i quan aixó es conseguisca, és quan serà possible la federació de tots els pobles del món i desapareguda la desconfiança, sols restarà l'esperit de treball, pau i germanor, en la immensa família que aleshores veritablement quedarà constituïda: la humanitat.

A. LLORENS

EL PAÍS VALENCIÀ

PERIÒDIC D'ESQUERRA VALENCIANISTA

Bolletí de Subscripció

Nom:
Població:
Carrer núm. es subscriu al setmanari
«El País Valencià», per ptes. (1) al trimestre.
(Signatura)

(1) Subscripció de protecció, 3 ptes. Corrent, 2'25.

Serviu-vos indicar un probable subscriptor.

Nom: Domicili: